

2015. AUGUSZTUS

HAZAI ÉS GLOBÁLIS GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI TRENDEK

BanKonzult

Pénzügyi és Gazdasági

Tanácsadó Kft.

TARTALOM

2015. augusztus hónap legfőbb hazai és globális gazdasági és pénzügyi trendjei	4
01. Lassult a gazdasági növekedés Magyarországon	5
02. A késedelembe esett lakossági hitelállomány újra emelkedni kezdett	8
03. Fokozatosan javul a lakáspiac helyzete Magyarországon	10
04. A lakossági NPL - ráta csökkentésére egy lehetséges megoldás a feltételes „Walk Away” bevezetése ..	12
05. Másik lehetséges megoldás a magas lakossági NPL rátára a lakás közös értékesítésének ösztönzése .	14
06. Újra emelkedett a beruházási aktivitás Magyarországon	16
07. Ösztönözni kell a magyar tulajdonú vállalatokat a nagyobb vállalati méret eléréséhez	18
08. Az autóipar technológiai forradalom előtt áll	20
09. A háztartások nettó finanszírozási képessége tovább javult	22
10. Az energiaárak csökkenése javított a magyar külkereskedelmi mérlegen	24
11. Magyarország sorra megelőzi uniós társait a foglalkoztatás terén	26
12. Élénkül a lakáshitelezés Magyarországon	28

2015. augusztus hónap legfőbb hazai és globális gazdasági és pénzügyi trendjei

- 2015 második negyedévében a magyar gazdaság 2,4%-kal növekedett az egy évvel korábbi időszakhoz képest (szezónális és munkanap hatásoktól kiigazítva). Ez jelentős lassulást mutat az előző negyedévben mért 3,2%-hoz képest. A KSH becslése szerint a mezőgazdaság két sikeres év után most az átlag körül teljesít, ami visszahúzhatja az emelkedést. Ezenkívül a bázishatás is a GDP növekedési ütemének gyengülését vetítette előre, mivel 2014 második negyedévében rendkívül jól alakult a gazdaság. A többi uniós országgal ellentétben hazánkban még mindig tart a hitelleépítési folyamat, ami késlelteti a növekedést.
- A lakossági devizahitelek elszámolása és forintosítása átmenetileg csökkentette a rossz hitelállományt a magyar gazdaságban, hiszen a bankok először a tartozásból vonták le a visszautalandó összeget. A korábban fizetési nehézségekkel küzdő adósok közül viszont kevesen váltak újra fizetőképessé. 2015 júniusának végére a lakossági NPL -ráta 16,3%-ra emelkedett az előző negyedévi 15,6%-ról, emellett jelentős pénzügyi forrást köt le a rossz hitelállomány, ami visszafogja a hitelezési aktivitást Magyarországon. Ez egy fontos negatív öröksége a 2008-ban kitört válságnak és még hét év letelte után is megoldásra vár.
- 2015 első hét hónapjában közel másfélszerese volt a lakáspiac forgalma az egy évvel korábbi időszakhoz képest, pedig már 2014-ben sokat javult a helyzete. Az év egészében várhatóan 150 ezer adásvételi tranzakció teljesülhet a tavalyi 105 ezres szinthez képest. A növekvő keresletnek köszönhetően a lakásárak elkezdtek emelkedni, így ez a folyamat nagyban segíthet a nem teljesítő lakossági hitelportfolió tisztításában. Az időzítés szempontjából kedvező a helyzet a nem teljesítő jelzáloghitelek fedezeteinek érvényesítésére.
- Egy feltételekhez kötött „Walk Away” (elsétálás a hiteltől, ami ingatlan feladásával jár) lehetőség azon adósok számára, akik jelzáloghitelüknél többel tartoznak, mint amennyi a lakásuk piaci értéke. A bajba jutott hitelesek számára ez megoldást jelenthet akkor, ha megfelelő állapotban átadják a lakást a banknak és cserébe a fennmaradó adósságot elengedi a pénzügyintézet.

Az állam átvállalhatná az átírás adminisztrációs költségeit és az illetéket, ezzel segítve a folyamatot. A bankok megspórolnák a végrehajtás és átírás költségeit, az adósok pedig tiszta lappal indulnának. Így viszonylag rövid idő alatt és jelentős mértékben csökkenhetne a nem teljesítő hitelállomány Magyarországon.

- A nem teljesítő jelzáloghitelek esetében a bankok és ügyfelek számára most az egyik legkedvezőbb megoldás a fedezetként szolgáló ingatlan közös értékesítése. Ez azoknak a jelzáloghiteleseknek jelent megoldást, akiknél a lakás értéke magasabb, mint az adósság. Egy ösztönző program keretében, ez az adósságkezelési forma lenne részletesebben szabályozva, amely a szereplők számára előnyösebb feltételeket tudna biztosítani. A rossz helyzetbe került adós értékesíti az ingatlant a becsült piaci árhoz közeli értéken. Az eladási árból a hitelt visszafizetik és az együttműködésért cserébe az adós a hitel 5%-ának megfelelő jutalékot kap a banktól. Az állam a jutalék után járó adóról mondana le és akár itt is átírási illeték kedvezményel is segíthetné a folyamatot.
- 2015 második negyedévében 5,7%-kal nőtt a beruházások volumene Magyarországon az előző évhez képest. Ezzel megtört az öt negyedéve tartó negatív trend, amikor egyre kisebb ütemben emelkedtek az investíciók, ráadásul 2015 első negyedévében még csökkent az aktivitás ezen a téren. A befektetések hosszútávra teremtenek munkahelyeket, ezért különösen fontos, hogy növekedést érjen el a magyar gazdaság, főleg a magánszektor esetében.
- Magyarországon nagy a különbség a magyar és a külföldi irányítású vállalatok között, mert még mindig a duális szerkezet a jellemző: a fejlett külföldi irányítású vállalatok és a relatív elmaradottabb hazai vállalatok. Ezt a jelenséget az okozhatja, hogy a külföldi tulajdonú vállalatok jóval nagyobb méretűek, mint a magyar vállalatok, így méretgazdaságossági szempontból költséghatékonyabban tudnak működni. Megfontolandó a jövőben olyan gazdaságpolitikai lépéseket bevezetni, amelyek csökkentik a magyar gazdaság duális jellegét azáltal, hogy hozzájárulnak a magyar tulajdonú vállalatok növekedéséhez.

01. Lassult a gazdasági növekedés Magyarországon

JELENSÉG

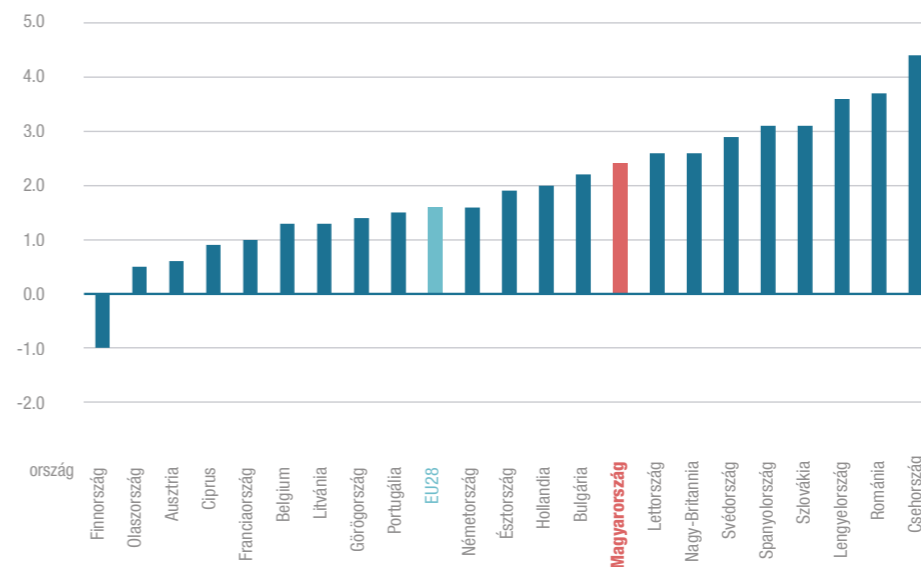
2015 második negyedévében a magyar gazdaság 2,4%-kal növekedett az egy évvel korábbi időszakhoz képest (szezonális és munkanap hatásoktól kiigazítva). Ez jelentős lassulást mutat az előző negyedévben mért 3,2%-hoz képest. A KSH becslése szerint a mezőgazdaság két sikeres év után most az átlag körül teljesít, ami visszahúzhatja az emelkedést. Ezenkívül a bázishatás is a GDP növekedési ütemének gyengülését vetítette előre, mivel 2014 második negyedévében rendkívül jól alakult a gazdaság. A többi uniós országgal ellentétben hazánkban még mindig tart a hitelleépítési folyamat, ami késlelteti a növekedést.

FOLYAMAT

2013 negyedik negyedévéétől kezdve 3% fölötti volt a GDP növekedési üteme, azonban 2015 második negyedévében ez alá esett. Ennek következtében a régió országai megelőzték Magyarországot és nem csak önmagához képest, de uniós viszonylatban is lassult a magyar gazdaság. Az Európai Unió tagállamaiban a GDP éves változását az **1. sz. ábra** mutatja be.

Az elmúlt egy-két évben leginkább uniós forrásokból finanszírozott beruházások hajtották a növekedést Magyarországon. Ezek a források kezdenek visszaesni, így ez a tényező már nem ad hozzá a többletnövekedéshez. A belföldi fogyasztás viszont még nem vette át a vezető szerepet a fejlődésben, inkább az ipari termelés és az export az, ami jól teljesít. Új kormányzati intézkedésekre lenne szükség ahhoz, hogy a korábban látott gazdasági növekedés üteme hosszabb távon fennmaradjon.

A GDP változása 2015 második negyedévében, előző év azonos időszakhoz képest (%) 1.sz.ábra

Forrás: Eurostat

EREDMÉNY

Magyarország jelentős növekedési tartalékkal rendelkezik. Magas a külfölddel szembeni finanszírozási többlete az országnak, ami azt mutatja, hogy a fogyasztásra és a reálgazdasági beruházásokra is lenne elegendő belföldi forrás. A lakáspiac talpra állása után a lakásépítések újabb lendületet kaphatnak, ez részben segíthet ellensúlyozni az uniós források csökkenését. A 2015 második negyedévében tapasztalt lassulás ellenére gyorsabb a magyar növekedés az európai átlagnál, de újabb lendület kell ahhoz, hogy a gazdaság felzárkózása tartós maradjon.

02. A késedelembe esett lakossági hitelállomány újra emelkedni kezdett

☆ JELENSÉG

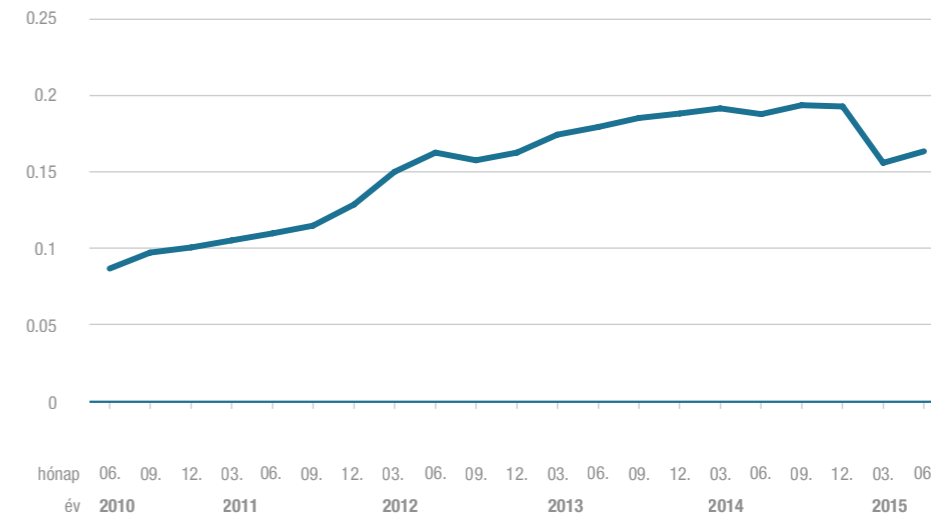
A lakossági devizahitelek elszámolása és forintosítása átmenetileg csökkentette a rossz hitelállományt a magyar gazdaságban, hiszen a bankok először a tartozásból vonták le a visszautalandó összeget. A korábban fizetési nehézségekkel küzdő adósok közül viszont kevesen váltak újra fizetőképesé. 2015 júniusának végére a lakossági NPL -ráta 16,3%-ra emelkedett az előző negyedévi 15,6%-ról, emellett jelentős pénzügyi forrást köt le a rossz hitelállomány, ami visszafogja a hitelezési aktivitást Magyarországon. Ez egy fontos negatív öröksége a 2008-ban kitört válságnak és még hét év letelte után is megoldásra vár.

📈 FOLYAMAT

A nem teljesítő hitelállomány nem csökken érdemben, inkább csak az újabb bedőlések növelik az állományt, szinte egyáltalán nincs a rossz hitelekre kivezetési lehetőség. Közben kevesebb hitelt vesznek fel a magyarok, mint amennyit törlesztenek, így a teljes hitelállomány csökken és az NPL ráta tovább emelkedik. A 90 napon túl késedelmes lakossági hitelek arányát a **2. sz. ábra** mutatja be.

A következő negyedévben tovább emelkedhet a ráta, mert a forintosítás és elszámolás egyszeri hatása után többen visszaeshetnek a fizetési késedelembe. Kedvező, hogy a magáncsőd szeptemberi bevezetésével egy új kivezetési csatorna fog létrejönni. Emellett a Nemzeti Eszközkezelő által átvett hitelekre is enyhültek a feltételek. A kilakoltatási moratórium feloldására mindenképpen szükség lenne, hogy tisztulni kezdjen a lakossági hitelportfolió. A rossz hitelállomány miatt, főleg a jelzáloghitelek esetében olyan megoldásokat kellene találni, amelyek rövid idő alatt nagymértékben csökkenthetik az NPL állományt.

A 90 napnál hosszabb késedelembe lévő lakossági hitelek aránya, % (teljes hitelállományhoz képest) 2.sz.ábra

Forrás: MNB

✓ EREDMÉNY

A nem teljesítő lakossági hitelek esetében, a magyar bankszektorban az elszámolt értékvesztés aránya 65% fölötti, azaz 35% körüli megtérülésnél már nem kellene újabb veszteségeket elszenvedniük. Ennél kedvezőbb megtérülés esetén a bankok korábban képzett értékvesztéseiket visszairhatnák. Fontos lenne olyan megoldást találni, amivel a bankok és az adósok jobban járnának, mint ami a jelenlegi kilakoltatási folyamat eredménye.

03. Fokozatosan javul a lakáspiac helyzete Magyarországon

☆ JELENSÉG

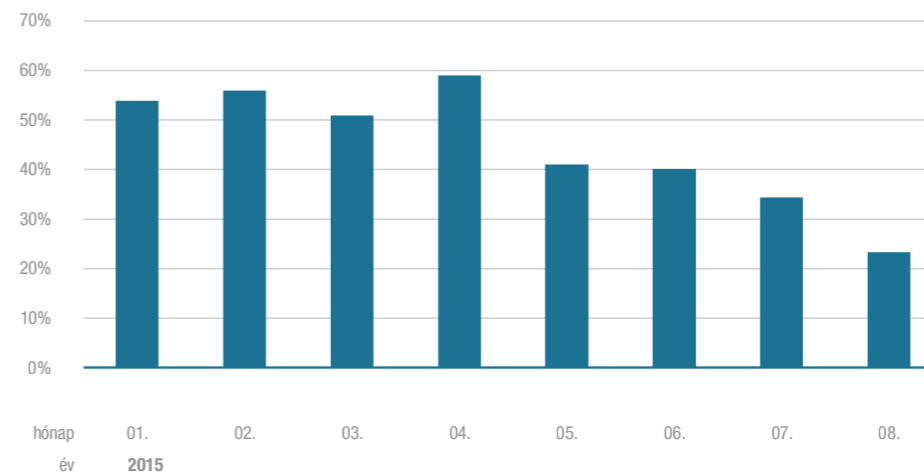
2015 első hét hónapjában közel másfélszerese volt a lakáspiac forgalma az egy évvel korábbi időszakhoz képest, pedig már 2014-ben sokat javult a helyzete. Az év egészében várhatóan 150 ezer adásvételi tranzakció teljesülhet a tavalyi 105 ezres szinthez képest. A növekvő keresletnek köszönhetően a lakásárak elkezdtek emelkedni, így ez a folyamat nagyban segíthet a nem teljesítő lakossági hitelportfólió tisztításában. Az időzítés szempontjából kedvező a helyzet a nem teljesítő jelzáloghitelek fedezeteinek érvényesítésére.

☺ FOLYAMAT

A növekvő forgalmat az Otthonteremtési Kedvezmény és a lakáspiac kedvezőbb feltételei is növelték, valamint a rekord alacsony hitelkamatok mind a lakásvásárlóknak kedveztek. Emellett a több évnnyi visszaesés után várható volt egy fordulat a lakáspiacon, ahogy a gazdasági növekedés felgyorsult és a munkaerőpiac helyzete javult. Az elmúlt hónapokban a növekedési ütem kissé lelassult a bázishatás miatt, de 2014 második negyedében már szintén nőtt a forgalom. A bázishatás mellett egyre aktívabb a kereslet az ingatlanpiacon, ahogy azt a **3. sz. ábra** mutatja.

Szükség lenne a rossz banki hitelportfólió tisztítására, hogy a következő években várható konjunktúra idején a bankok képesek legyenek a gazdaságot megfelelő szinten finanszírozni. Egy lakáspiaci fellendülés ideális időpont lehet arra, hogy a bankok által visszavett lakások újra piacra kerüljenek. Az ilyen folyamatnak a hatása most csak kis eséllyel csökkenőtené tovább a lakásárakat és ez a lépés kevésbé lenne fájdalmas a gazdaság számára.

Lakástranzakciók számának változása, előző évi azonos időszakhoz képest (%) 3.sz.ábra

Forrás: DunaHouse Barométer (becslés)

☑ EREDMÉNY

A lakáspiaci fellendülésével az ingatlanárak emelkedhetnek, ezért kevesebb jelzáloghiteles lesz abban a helyzetben, hogy nem ér annyit az ingatlana, mint amennyi az adóssága. Egy ilyen fordulat kezelhetőbbé teheti a nem teljesítő hitelek kezelését, a végrehajtás lezárultával pedig az adósoknak kisebb eséllyel maradna meg az adóssága. A jelenleg erősödő lakáspiaci kereslet az időzítés szempontjából kedvezne olyan intézkedéseknek, amik egy lépésben nagymértékben csökkentik a nem teljesítő lakossági hitelállományt.

04. A lakossági NPL - ráta csökkentésére egy lehetséges megoldás a feltételes „Walk Away” bevezetése

☆ JELENSÉG

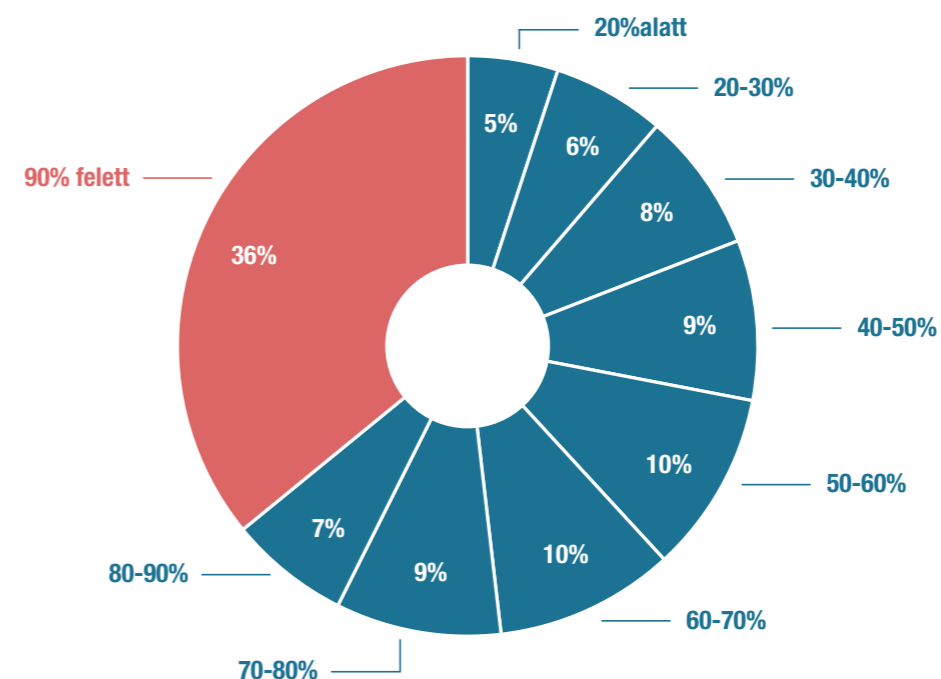
Egy feltételekhez kötött „Walk Away” (elsétálás a hiteltől, ami ingatlan feladásával jár) lehetőség azon adósok számára, akik jelzáloghitelüknél többel tartoznak, mint amennyi a lakásuk piaci értéke. A bajba jutott hitelesek számára ez megoldást jelenthet akkor, ha megfelelő állapotban átadják a lakást a banknak és cserébe a fennmaradó adósságot elengedi a pénzintézet. Az állam átvállalhatná az átírás adminisztrációs költségeit és az illetéket, ezzel segítve a folyamatot. A bankok megspórolnák a végrehajtás és átírás költségeit, az adósok pedig tiszta lappal indulnának. Így viszonylag rövid idő alatt és jelentős mértékben csökkenhetne a nem teljesítő hitelállomány Magyarországon.

☺ FOLYAMAT

Azoknak lehet kedvező egy feltételes „Walk Away” lehetősége, akik valamilyen okból más adósságrendezési programba nem tudnak bekerülni és a magáncsőd, a nemzeti eszközkezelő számukra nem jelent megoldást. Ezt a lehetőséget csak átmenetileg kellene biztosítani, féléves vagy éves időszakra. A devizahitelek árfolyamkockázata és a lakásárak korábbi esése miatt sok olyan jelzáloghitel lehet, ahol a hitel-fedezet aránya 100% feletti, ahogy azt a **4. sz. ábra** is mutatja:

A bankok kedvező helyzetbe kerülhetnek a lakások piaci ár alatti értékesítésével is, mivel magasabb értékvesztést képeztek ezekre a rosszul sikerült hitelügyletekre. Az esetek többségében a hitelintézetek által jelenleg várt megtérülésnél kedvezőbben zárulhatnak a hitelek. A bankok átlagos províziós rátája a lakossági NPL hiteleknél 65%-os, de ha az ingatlant sikerül a korábbi hitel 35%-ánál többért értékesíteni, akkor akár nyerhetnek egy ilyen intézkedésen.

Jelzáloghitelek hitel-fedezet arány szerinti megoszlása, 2015. május negyedév végén 4.sz.ábra

Forrás: MNB

☑ EREDMÉNY

A magyar bankrendszerben a magas NPL ráta az egyik utolsó öröksége a pénzügyi válságnak, amit érdemes lenne felszámolni, hogy segítse a magyar gazdaság gyorsabb növekedését. A feltételes „Walk Away” lehetőség bevezetésével jelentősen tisztulna a lakossági hitelportfólió. Ez később elősegítené az új hitelezést, főleg azért, mert a bankok kockázattal súlyozott eszközei csökkennének és kedvezőbb tőkehelyzetbe is kerülnének.

05. Másik lehetséges megoldás a magas lakossági NPL rátára a lakás közös értékesítésének ösztönzése

☆ JELENSÉG

A nem teljesítő jelzáloghitelek esetében a bankok és ügyfelek számára most az egyik legkedvezőbb megoldás a fedezetként szolgáló ingatlan közös értékesítése. Ez azoknak a jelzáloghiteleknek jelent megoldást, akiknél a lakás értéke magasabb, mint az adósság. Egy ösztönző program keretében, ez az adósságkezelési forma lenne részletesebben szabályozva, amely a szereplők számára előnyösebb feltételeket tudna biztosítani. A rossz helyzetbe került adós értékesíti az ingatlant a becsült piaci árhoz közeli értéken. Az eladási árból a hitelt visszafizetik és az együttműködésért cserébe az adós a hitel 5%-ának megfelelő jutalékot kap a banktól. Az állam a jutalék után járó adóról lemondana és akár átírási itt is illeték kedvezménnyel is segíthetné a folyamatot.

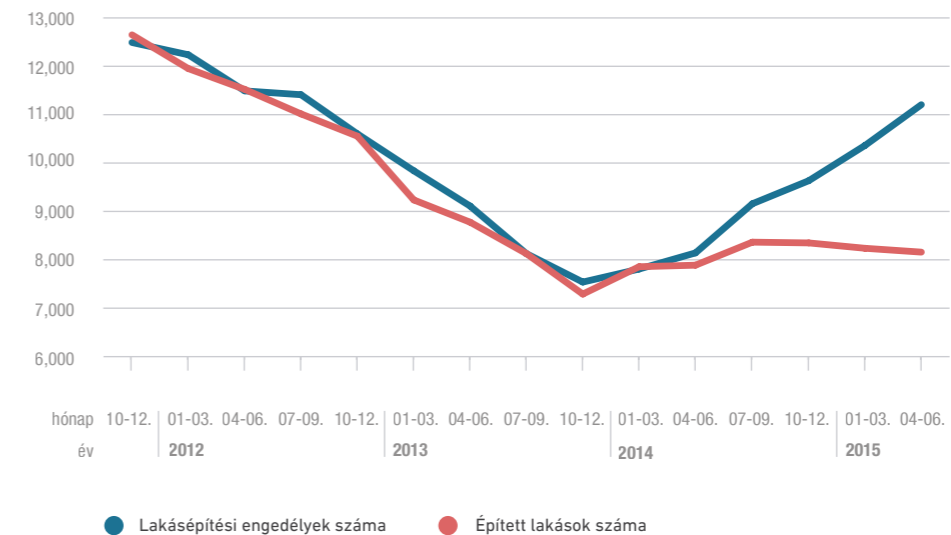
☺ FOLYAMAT

Az ingatlanárak a 2007-es csúcshoz képest körülbelül 20%-kal voltak alacsonyabban 2015 első negyedévében. Egy közös értékesítést ösztönző program keretében a jelenlegi ingatlanárak alapján a bankok megtérülése 70-80%-os is lehet. Ez jóval magasabb, mint amit a kilakoltatással végződő folyamat végén vagy faktoring cégek részére történő értékesítés esetén realizálhatnának a bankok. Az ingatlanárak ráadásul elkezdtek emelkedni, ahogy azt az **5. sz. ábra** mutatja.

Az adósságot fizetni képtelen hitelek jól járhatnak, mivel a lakásukat olyan áron értékesíthetik, ami számukra megfelelő és jutalékot is kapnak. Ez sokkal vonzóbb lehetőség mintha a bank értékesítené az ingatlant. Egy ilyen program csak akkor lehet sikeres, ha azzal egyidejűleg lezárulna a kilakoltatási moratórium, ezzel ösztönözve a tulajdonosokat a hitelek kezelésére annak érdekében, hogy rosszabb helyzetbe ne kerüljenek.

Lakásárak változása Magyarországon, 2007-es átlaghoz képest

5.sz.ábra

Forrás: KSH

☑ EREDMÉNY

A közös ingatlanértékesítések ösztönzése kedvezőbb megoldás lehetne a feltételes „walk away” lehetőséghez képest, hiszen a bankoknak már nem kellene az ingatlanok értékesítésével foglalkozni. A felajánlott jutalék motiválná az adósokat, a bankok pedig a magasabb megtérülés miatt lehetnének érdekelték egy ilyen jellegű programban. Ez a megoldás akkor lehet igazán népszerű, ha ügyfelekre kényszerítő (végrehajtás magas költségei) és ösztönző hatás (értékesítés után járó jutalék) nélkül is hatna.

06. Újra emelkedett a beruházási aktivitás Magyarországon

JELENSÉG

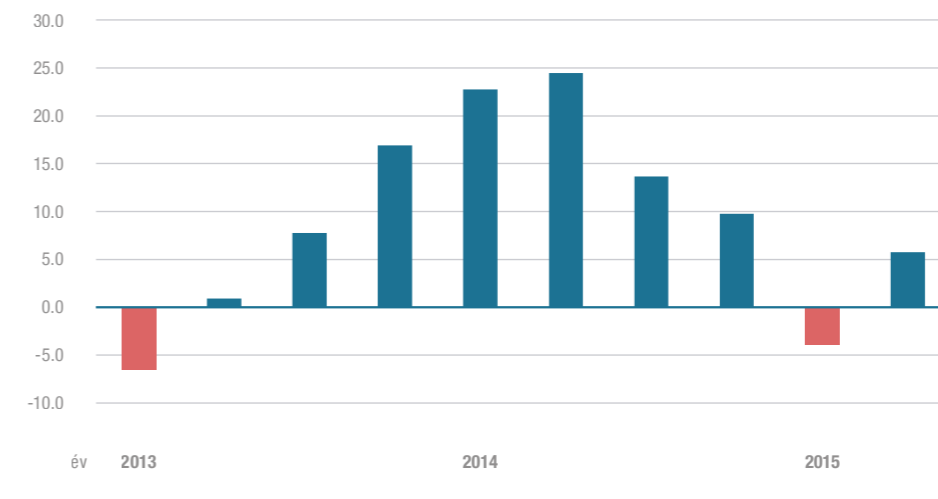
2015 második negyedévében 5,7%-kal nőtt a beruházások volumene Magyarországon az előző évhez képest. Ezzel megtört az öt negyedéve tartó negatív trend, amikor egyre kisebb ütemben emelkedtek ezek az investíciók, ráadásul 2015 első negyedévében még csökkent az aktivitás ezen a téren. A befektetések hosszútávra teremtenek munkahelyeket, ezért különösen fontos, hogy növekedést érjen el a magyar gazdaság, főleg a magánszektor esetében.

FOLYAMAT

Továbbra is az uniós forrásokból történő beruházások emelkedtek Magyarországon és leginkább a lakosságiak csökkentek. A feldolgozóipari befektetések viszont visszaestek (-7,1%), igaz ez magas bázisról történt. A beruházások volumenének változását a **6. sz. ábra** mutatja be.

Magyarországon túl erősen támaszkodnak uniós forrásokra a gazdasági szereplők beruházásai. Ezen a gazdasági környezet javításával lehetne enyhíteni, hogy az új beruházás várható megtérülése a jelenleginél magasabb legyen. A vállalatok adminisztrációs terheit érdemes csökkenteni, aminek az egyik lehetséges módja, hogy az állam is beruház annak érdekében, hogy az adminisztráció minél jobban automatizált és digitalizált legyen.

Beruházások volumenindexe az előző évi azonos időszakhoz képest (%) 6.sz.ábra

Forrás: KSH

EREDMÉNY

További beruházások szükségesek Magyarországon, amelyekhez most kedvezőek a feltételek, hiszen alacsonyak a nyersanyagárak és a kamatok. A lakossági beruházásoknál az energiahatékonyságot kellene ösztönözni, a vállalati beruházásoknál pedig azt, hogy a magyar tulajdonú vállalatok a magasabb hozzáadott értékű termékek és szolgáltatások előállítására tudjanak előrelépni. Az államnak modernizálnia kellene a szolgáltatásainak hatékonyságát és a gazdasági szereplők adminisztrációs költségeinek csökkentését.

07. Ösztönözni kell a magyar tulajdonú vállalatokat a nagyobb vállalati méret eléréséhez

☆ JELENSÉG

Magyarországon nagy a különbség a magyar és a külföldi irányítású vállalatok között, mert még mindig a duális szerkezet a jellemző: a fejlett külföldi irányítású vállalatok és a relatív elmaradottabb hazai vállalatok. Ezt a jelenséget az okozhatja, hogy a külföldi tulajdonú vállalatok jóval nagyobb méretűek, mint a magyar vállalatok, így méretgazdaságossági szempontból költséghatékonyabban tudnak működni. Megfontolandó a jövőben olyan gazdaságpolitikai lépéseket bevezetni, amelyek csökkentik a magyar gazdaság duális jellegét azáltal, hogy hozzájárulnak a magyar tulajdonú vállalatok növekedéséhez.

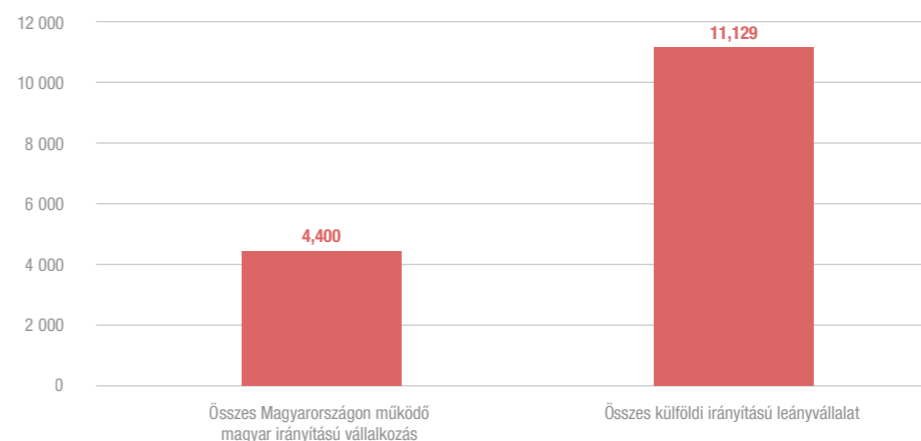
🔄 FOLYAMAT

A magyar gazdaság duális szerkezetét célszerű tovább csökkenteni, előnyösebb lenne a hazai tulajdonú vállalatokat erősíteni. Erre azért is szükség van, mert a nyereségük nagyobb eséllyel marad a gazdaságban, ami hosszútávon növelhetné a folyófizetési mérleget, Magyarország újbóli eladósodása ellen hatna. A magyar és külföldi irányítású vállalatok méretbeli és hatékonyságbeli különbségét a **7. sz. ábra** mutatja be.

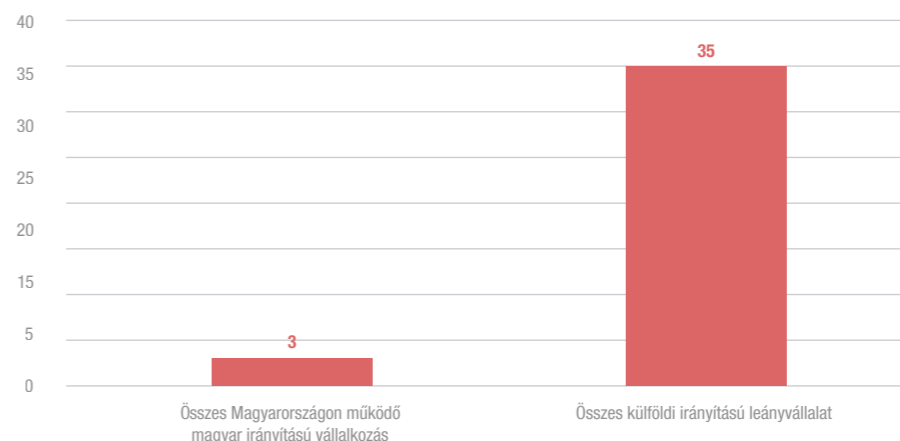
Egy lehetséges intézkedés, ami a vállalatok méretének növekedéséhez vezetne, a társasági adó alsó kulcsához kapcsolódó nyereséglimit emelése, például 3 milliárd forintra. A 10%-os társasági adókulcs bevezetésének egyik fő nyertesei a kisebb méretű, magyar tulajdonú vállalatok voltak. A jelenlegi 500 millió forintos adókulcshatár hosszabb távon gátolhatja a vállalatok növekedését, mert e felett kevésbé éri megfejlődni. Ajánlatos több vállalat között szétosztani a tevékenységeket. Fontos lenne fokozatosan emelni az alacsonyabb adókulcshoz tartozó szintet annak érdekében, hogy Magyarországon a vállalatok átlag mérete növekedni tudjon, mert ezzel a hatékonyságuk is javulhat.

Különbség a hazai és külföldi irányítású vállalatok méretében és termelékenységében, 2012

7/A.sz.ábra

7/B.sz.ábra

Forrás: KSH

✓ EREDMÉNY

A vállalatok növelésének általános ösztönzése mellett, hazánkknak egyre tudatosabb iparpolitikát kellene folytatni és néhány ágazatban „nemzeti bajnok” vállalatokat kiépíteni. Az egész gazdaság nyerne azzal, hogy nagyobb számban jelennének meg a nagyméretű magyar tulajdonú vállalatok. Ezek az exportban könnyebben felvehetnék a versenyt, ami nagyobb hozzáadott értéket eredményezne: például munkahelyek formájában, vagy akár az üzleti döntéseket is Magyarországon hozhatnák.

08. Az autóipar technológiai forradalom előtt áll

JELENSÉG

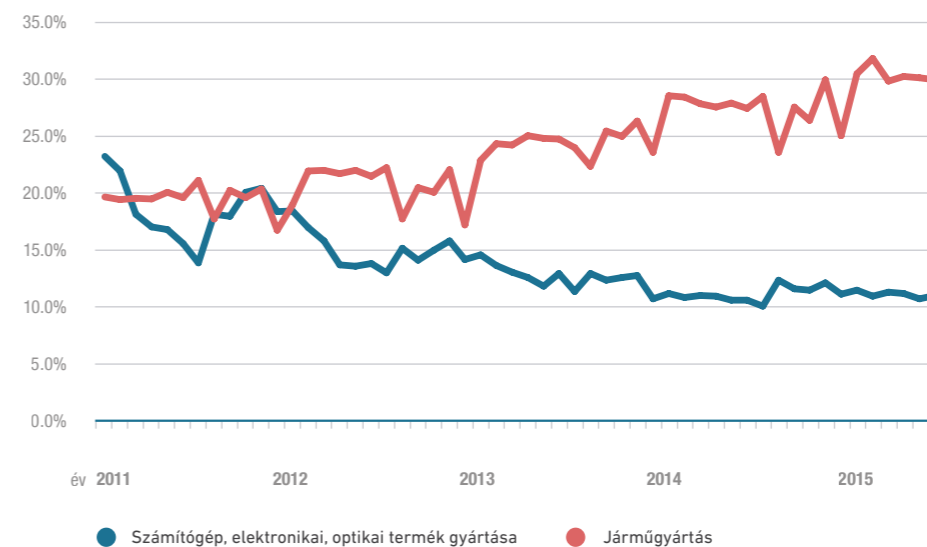
Az autóiparban a technológiai forradalom esélye nagymértékben emelkedik a következő tíz évben. Az elektromos autók és önvezető járművek terén forradalmi áttörések várhatók, ebben főleg az amerikai vállalatok aktívak. A magyar gazdaság az utóbbi években jelentős mértékben az autóiparnak köszönhetően növekedett, de közép- és hosszú távon érdemes a hazai feldolgozóipart több lábba állítani.

FOLYAMAT

A magyar gazdaság egyre erősebben függ az autóipar sikerétől, főleg a német autócégek jelenléte erős a feldolgozóiparban. Ajánlott azonban a Nokia sorsát szem előtt tartani, ahol az okostelefonok elterjedésével az amerikai vállalatok vették át a piacot (Apple, Google) és a korábbi piacvezető finn cég teljesen háttértbe szorult. Az innovációs versenyt elvesztette és a mobilgyártás Magyarországon is megszűnt, aminek jelentős hatása volt a magyar GDP-re. A feldolgozóipar két legfontosabb ágazatának súlyát a **8. sz. ábra** mutatja be.

Szerencsére Magyarországon a mobilkészülékek gyártásának visszaesésével egyidőben a járműgyártás nagymértékben emelkedett, ami az új befektetéseknek köszönhető. Abban az esetben, ha a járműgyártás hasonló sorsa jutna, akkor jelenleg nem látható olyan ágazat, amely átvehetné a vezető szerepet a feldolgozóiparban. Ez egy olyan időszakban, amikor a járműgyártás változások elé néz, kockázatot jelent a magyar gazdaság számára.

A két legfontosabb ágazat súlya a feldolgozóiparban (%) 8.sz.ábra

Forrás: KSH

EREDMÉNY

A német autógyártók teljesítménye az újonnan megjelenő versenytársakkal szemben nem a magyar gazdaságtól függ. A következményei viszont erősen érinthetik, ezért fontos számolni azzal a kockázattal, hogy az autóiparban várhatóan bekövetkező technológiai forradalom nem a német gyártók javára fog eldőlni. A mostani külkereskedelmi többlet lehetőséget teremt arra, hogy olyan befektetéseket hajtson végre Magyarország, ami diverzifikálja az ipari termelést más ágazatok felé is.

09. A háztartások nettó finanszírozási képessége tovább javult

☆ JELENSÉG

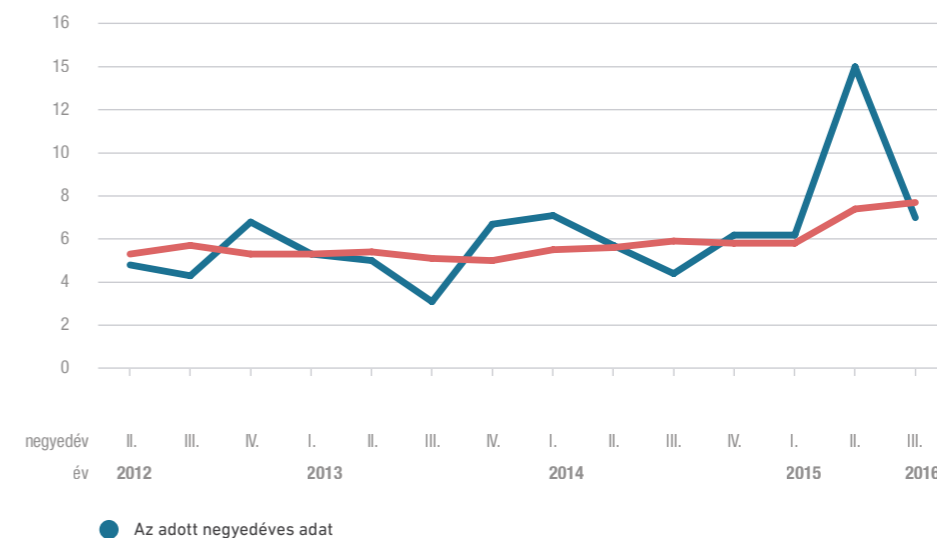
Magyarországon a 2015 második negyedévig eltelt egy évben újra rekordot ért el a háztartások nettó finanszírozási képessége. 2015 második negyedévében a GDP 7,7%-ára emelkedett ez az érték, ami több mint 2 százalékpontos emelkedés az előző év azonos időszakához képest. Tovább gyorsult a belföldi tőkefelhalmozás a magyar gazdaságban. A lakosság pénzügyi megtakarítása megfelelő forrást biztosíthat a vállalatok beruházási- és az állam finanszírozási igényeire, így Magyarország nem szorulna külföldi forrásokra.

☺ FOLYAMAT

Folytatódott a hitelleépítési folyamat Magyarországon, de emellett még tekintélyesebb a pénzügyi eszközök felhalmozása a lakosság körében. Ennek köszönhetően komoly megtakarítás keletkezik a középosztálynál, amit az adórendszer korábbi változtatásait segítettek előidézni. A háztartások nettó finanszírozási képességének alakulását a **9. sz. ábra** mutatja be.

A lakosság által felhalmozott pénzügyi eszközök főleg államkötvényekből, befektetési jegyekből és készpénzből állnak. Az első kettő eszköz-típus segíti a többi szektor finanszírozását. A készpénzállomány növekedése pedig hátrányos lehet, mert ez a felhalmozott tőke átmenetileg kikerül a pénzügyi közvetítőrendszerből, viszont cserében csökkenti az MNB kéthetes betéteibe beáramló összeget.

A háztartások nettó finanszírozási képessége (nettó pénzügyi megtakarítása) a GDP százalékában 9.sz.ábra

Forrás: MNB

✓ EREDMÉNY

Jelentős mértékben segítette a devizahitelekkel kapcsolatos elszámolás és forintosítás a háztartások finanszírozási képességét. A nettó pénzügyi vagyon egyszeri megugrását követően az alacsonyabb kamatkidadások kedveznek a háztartások finanszírozási képességének. A magyar lakossági megtakarítások egyre nagyobb méreteket öltenek, így még több beruházást lehetne finanszírozni a belföldi forrásokból.

10. Az energiaárak csökkenése javított a magyar külkereskedelmi mérlegen

☆ JELENSÉG

2015 júniusában az export 14%-kal, az import 11%-kal volt magasabb, mint az előző évben. Ennek következtében az első félévben az aktívum 4,2 milliárd euró volt, ami közel 1 milliárd euróval több lett az egy évvel korábrinál. Az alacsony világpiaci energiaárak a magyar gazdaságnak is kedveznek. Az energiahordozók behozatalának euró értéke 27%-kal esett az első félévben, 2014 első félévéhez képest. A világban történő változások hatására az energiahordozók árai több éven keresztül alacsonyan maradhatnak, ami a magyar külkereskedelemre nagy hatással lehet.

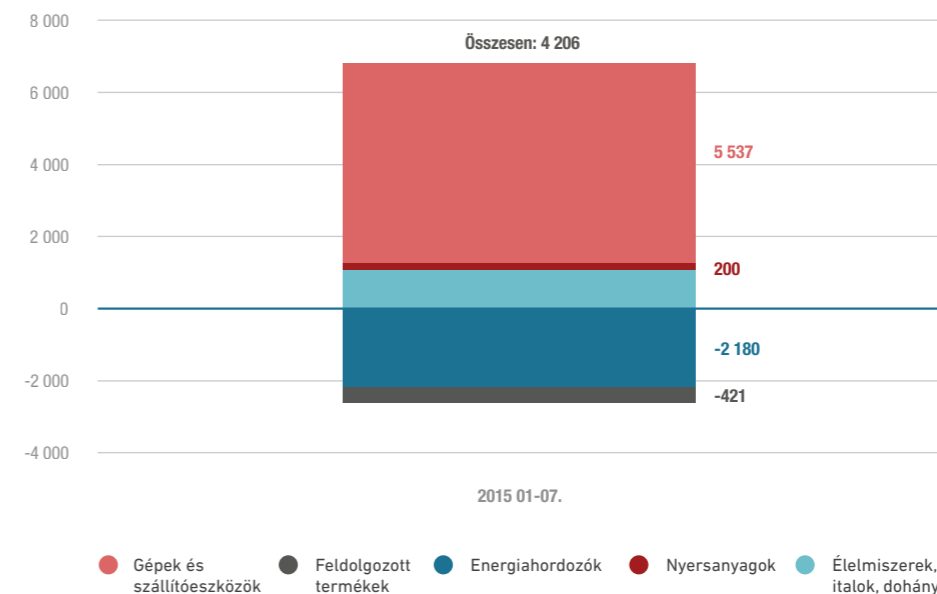
☁ FOLYAMAT

Az energiahordozók árainak visszaesése tartós változást hozhat a világban, ami akár 2025-ig érvényes lehet. A következő időszak a 90-es évekre hasonlíthat, amikor viszonylag alacsonyak voltak az energia- és nyersanyagárak. A magyar gazdaságnak ez kedvező, mivel az energiahordozók - az alacsonyabb árak mellett is - a legnagyobb importkiadása hazánknak, ahogy azt a **10. sz. ábra** mutatja.

Hosszútávon alacsony lehet a nyersanyagok ára az energiaárakkal együtt, ebből következik, hogy Magyarország export célpiacai is változhatnak. Érdekes ezért célzottan, azok felé az országok felé erősíteni az exportot, amelyek az energiahordozók terén importőrök. A jövőben nehezebb lesz exportálni azokba az országokba, amelyeknek gazdasága nyersanyag és energiahordozók kivitelére épül.

GDP arányos K+F kiadásának változása 2007 és 2012 között (%)

10.sz.ábra

Forrás: MNB

✓ EREDMÉNY

A korábbi trend, amikor folyamatosan emelkedtek a nyersanyag- és energiahordozó árak, megtörni látszik. A növekvő árak jelentős mennyiségű új befektetést vonzottak és ennek következtében nagyfokú kapacitásbővítés történt a kistermelésben. Emiatt jelentősen megugrott a kínálat és az árak visszaestek. Ez a trendfordulat minden gazdaságot érinteni fog a következő években és Magyarország a változás nyertesei között lehet.

11. Magyarország sorra megelőzi uniós társait a foglalkoztatás terén

JELENSÉG

Az elmúlt öt évben az egyik legnagyobb javulást Magyarország érte el az Európai Unióban a foglalkoztatás terén. Közvetlenül a kormányváltás előtt, 2010 első negyedében hazánkban volt a legalacsonyabb a foglalkoztatási ráta. 2015 első negyedévére 12 helyet javított az ország ebben a rangsorban és a 16. lett. A foglalkoztatás terén elért sikereknek köszönhetően a magyar gazdaság fenntartható módon növekedhet majd a következő években.

FOLYAMAT

A foglalkoztatási ráta Magyarországon az elmúlt öt évben 8,3% százalékpontot emelkedett, amivel a legnagyobb sebezhetőségét mérsékelte a magyar gazdaság. A foglalkoztatás terén tapasztalt elmaradás az egész gazdaságot visszahúzta. A foglalkoztatási rangsor azt mutatja, hogy mely országok voltak sikeresek a válságkezelésben és melyek nem. Az uniós országok foglalkoztatás szerinti rangsorolását a **11. sz. tábla** mutatja be.

A magyar válságkezelés kifejezetten sikeres volt, mivel úgy sikerült jelentős mennyiségű új munkahelyet létrehozni, hogy közben nagymértékben csökkent az ország külfölddel szembeni adóssága. Nem egy hitelből finanszírozott gazdasági élénkítő program eredményeként nőtt a foglalkoztatási ráta, hanem egy hitelleépítő folyamat ellenére.

EREDMÉNY

A magyar foglalkoztatási siker megteremti annak az alapját, hogy fenntartható módon növekedjen Magyarország, azaz a külső egyensúlyi mutatók is kedvező maradjanak a gyorsabb növekedés mellett. Az eddigi sikerek ellenére a magyar foglalkoztatási ráta még mindig az uniós átlag alatt van. Ezért érdemes további lépéseket tenni annak érdekében, hogy újabb munkahelyek keletkezzenek.

Uniós országok foglalkoztatási ráta szerinti rangsora
(15-64 éves korosztály, az év első negyedévében) zárójelben a foglalkoztatási ráta

11.sz.ábra

Ország	2015-ös helyezés	2010-es helyezés	Változás
Svédország	1. (74,0%)	3. (70,4%)	2
Németország	2. (73,7%)	4. (70,2%)	2
Hollandia	3. (73,6%)	1. (74,2%)	-2
Dánia	4. (73,0%)	2. (73,0%)	-2
Egyesült Királyság	5. (72,4%)	6. (68,9%)	1
Ausztria	6. (70,2%)	5. (69,6%)	-1
Észtország	7. (69,9%)	17. (59,1%)	10
Cseh Köztársaság	8. (69,4%)	12. (64,1%)	4
Finnország	9. (67,2%)	8. (66,5%)	-1
Lettország	10. (66,9%)	24. (57,0%)	14
Luxemburg	11. (66,2%)	11. (64,8%)	0
Litvánia	12. (66,0%)	26. (56,3%)	14
Franciaország	13. (63,7%)	13. (63,5%)	0
Szlovénia	14. (63,5%)	9. (66,3%)	-5
Portugália	15. (62,8%)	10. (65,5%)	-5
Magyarország	16. (62,4%)	28. (54,1%)	12
Málta	17. (62,3%)	27. (55,7%)	10
Írország	18. (62,2%)	15. (59,8%)	-3
Belgium	19. (61,9%)	14. (61,9%)	-5
Szlovákia	20. (61,9%)	21. (58,0%)	1
Lengyelország	21. (61,9%)	22. (57,9%)	1
Ciprus	22. (61,6%)	7. (68,0%)	-15
Bulgária	23. (61,0%)	18. (58,8%)	-5
Románia	24. (59,1%)	20. (58,4%)	-4
Spanyolország	25. (56,4%)	19. (58,6%)	-6
Olaszország	26. (55,5%)	25. (56,5%)	-1
Horvátország	27. (53,8%)	23. (57,8%)	-4
Görögország	28. (49,2%)	16. (59,6%)	-12

Forrás: KSH

12. Élénkül a lakáshitelezés Magyarországon

☆ JELENSÉG

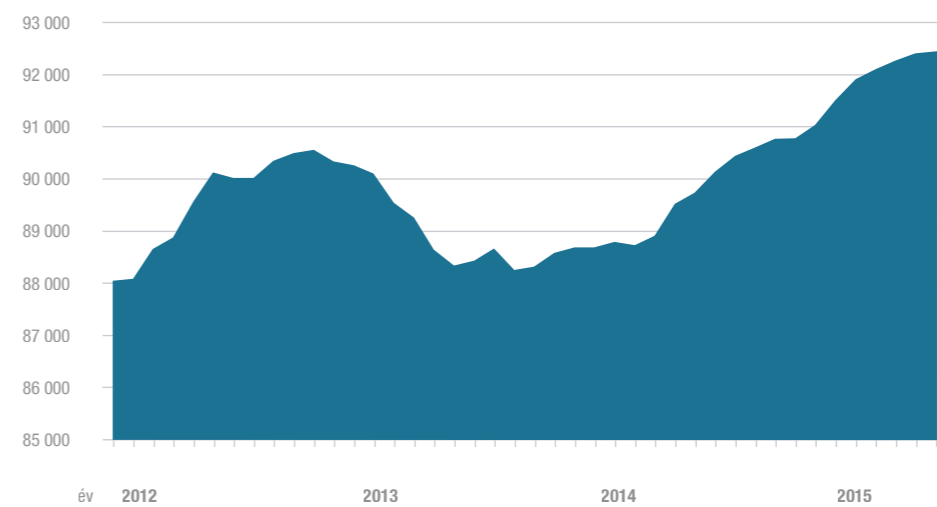
2015 júliusában 37 milliárd forint értékben folyósítottak új lakáshiteleket a bankok, ami a válság kitörése óta a legmagasabb érték, leszámítva a végtörlesztés időszakát. Ez egy újabb jele annak, hogy élénkül a lakáspiac és kezd helyreállni a hitelpiac. A növekvő új hitelkihelyezések ellenére csökkent a lakosság hitelállománya, a hiteltörlesztések még gyorsabb üteme miatt.

☺ FOLYAMAT

A Családi Otthonteremtési Kedvezmény bevezetése részben egyszeri hatás is lehet a július lakáshitelezési adat mögött. A lakások iránti kereslet gyorsan növekszik és a trend, a júliusi hónapot leszámítva azt mutatja, hogy egyre nagyobb igény van a banki hitelekre.

Annak ellenére növekedett a hitelkereslet, hogy Bulgária után a második legmagasabb Magyarországon a lakáshiteleken a kamatmarzs az Európai Unióban. A folyamat demográfiai szempontból kedvező lehet, mert könnyebbé válhat a családalapítás. Kedvezőtlen viszont, hogy a vállalati hitelezésnél még nem látható a változás, egy pozitív fordulat ezen a téren sokat javítana a gazdaság helyzetén.

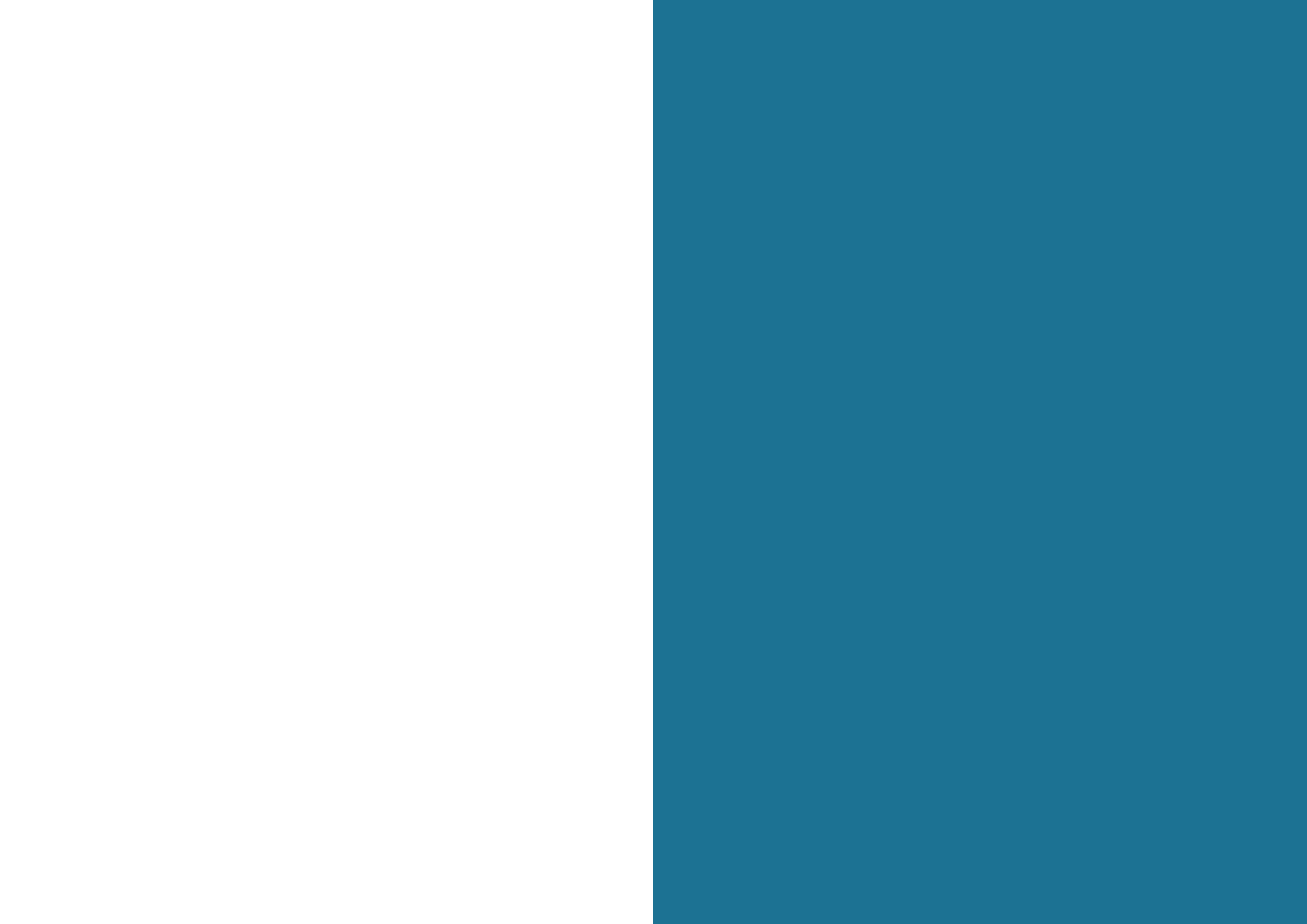
Újonnan folyósított lakáshitelek szerződéses állománya, milliárd forint 12.sz.ábra

Forrás: MNB

☑ EREDMÉNY

Ideálisabb lenne, ha a lakossági hitelek helyett a vállalati hitelezésnél történe meg a hitelezési fordulat, mivel az a beruházások növekedését erősíthetné és munkahelyeket teremthetne. A lakáshitelezés gyorsulásának kedvező hatása lehet, mert a lakáspiaci forgalom növekedésével majd a lakásépítések is megindulhatnak.

BanKonzult

Pénzügyi és Gazdasági
Tanácsadó Kft.

1016 Budapest, Piroska u. 5.